

KORRALDUS

01.10.2024 nr DM-128979-10

Keskkonnaloa nr KL-522329 andmise korraldus

1. OTSUS

Lähtudes Mait Prätz (36905206530) 04.07.2024 esitatud keskkonnaloa taotlusest, võttes aluseks haldusmenetluse seaduse § 40 ja § 46, veeseaduse § 2 lg 2, § 191 lg 1, § 187 p 7 ning keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 otsustan:

1.1 Anda Mait Prätz'ile tähtajatu keskkonnaluba nr KL-522329 Võru maakonnas Antsla vallas Kassi ja Visela külas kinnistutel Kuldijärve (katastritunnus 84301:001:0260) ja Tõnise (katastritunnus 84301:001:1181) Visela jõe (VEE1009200) paisutamiseks Restu-Madissõ paisul (PAIS025360).

1.2 Määrata kõrvaltingimus, mille kohaselt tuleb pädeva eksperdi poolt viia läbi kogu paisjärve ulatuses kogunenud sette mahu uuring hiljemalt 01.08.2025 ja esitada loa andjale (vt p 3.5).

1.3 Määrata kõrvaltingimus, mille kohaselt tuleb paigaldada hiljemalt 01.01.2025 paisregulaatori juurde mõõdulatt, mis tuleb paigaldada erialast pädevust omava isiku juuresolekul (nt geodeet) ning mõõdistusakt esitada loa andjale vahetult peale paigaldamist (vt p 3.5).

1.4 Määrata kõrvaltingimus, mille kohaselt tuleb hiljemalt 01.01.2025 läbi viia paisu ülevaatus hüdrotehnikainseneri poolt (vt p 3.5)

1.5 Määrata kõrvaltingimus, mille kohaselt on Keskkonnaametil pärast korralduse punktides 1.2, 1.3 ja 1.4 nimetatud kõrvaltingimuste täitmist õigus vajadusel käesoleva korralduse ja keskkonnaloa nr KL-522329 muutmiseks või kõrvaltingimuste täitmata jätmisel käesoleva korralduse ja keskkonnaloa nr KL-522329muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks.

1.5 Avalikustada keskkonnaloa nr KL-522329 otsus ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

1.6 Teha haldusakt teatavaks Mait Prätz'ile ja menetlusosalistele.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr KL-522329 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr KL-522329 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

2.1 Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Mait Prätz, (edaspidi loa taotleja) esitas 04.07.2024 keskkonnaloa taotluse nr T-KL/1024578-2 (registreeritud Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 04.07.2024 nr DM-128979-2 all) Võru maakonnas Antsla vallas Kassi ja Visela külas kinnistutel Kuldijärve (katastritunnus 84301:001:0260) ja Tõnise (katastritunnus 84301:001:1181) Visela jõe (VEE1009200) paisutamiseks Restu-Madissõ paisul (PAIS025360).

Veeseaduse (edaspidi VeeS) § 187 p 7 alusel on keskkonnaluba vee erikasutuseks kohustuslik, kui paisutatakse veekogu või kasutatakse hüdroenergiat. Vastavalt VeeS § 191 annab keskkonnaloa vee erikasutuseks Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaametil pädevus taotluse menetlemiseks ning vee erikasutuse keskkonnaloa andmise või selle andmisest keeldumise otsustamiseks.

Keskkonnaamet (edaspidi *loa andja*) kontrollis keskkonnaloa taotluse vastavust VeeS § 186 lg 2, § 190 lg 4, KeÜS § 42 ja keskkonnaministri 23.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis” § 1 lg 1 p 1-3 kehtestatud nõuetele. Taotlus vastas nõuetele ning loa andja võttis keskkonnaloa taotluse menetlusse 10.07.2024 kirjaga nr DM-128979-3.

Loa taotleja esitas 15.08.2024 parandustaotluse nr T-KL/1024578-3, milles oli lisatud kinnistute aadressidega Jaanuse (14201:001:0023) ja Veski (84301:001:0011) omanike tähtajatud nõusolekud, mis olid allkirjastamata. Loa andja edastas 29.08.2024 KOTKAS teatega päringu nimetatud kinnistute nõusolekute osas, paludes esitada korrektsed digitaalselt allkirjastatud nõusolekud. Loa taotleja esitas 30.08.2024 parandustaotluse nr T-KL/1024578-4 koos korrektsete nõusolekutega ning loa andja saab menetleda tähtajatut keskkonnaluba.

VeeS § 190 lg 4 kohaselt peab isikul, kes taotleb keskkonnaluba veekogu paisutamiseks, olema selleks tegevuseks kirjalik nõusolek maaomanikult, kelle maa niiskusrežiimi paisutamine mõjutab. Paisutamine mõjutab kinnistute aadressidega 18105 Sillaotsa-Restu tee (84301:001:1130), 25101 Visela-Kuldre tee (84301:001:1101), Alasoe (84301:001:0240), Ilvese (84301:001:0283; 84301:001:0281), Jaanuse (14201:001:0023), Järve-Madise (84301:001:0095), Järveilu (84301:001:0032), Madise (84301:001:0094), Madisekalda (14201:001:0130), Mäeilu (84301:001:0033), Mäekalda (14201:001:0024), Mäekoska (84301:001:0560), Mäesoe (84301:001:0540), Oja (84301:001:0028), Päikseilu (84301:001:0031), Rande (84301:001:0471), Soejärve (84301:001:0047), Tõnise (84301:001:1181), Veeilu (84301:001:0030), Veski (84301:001:0011) ning Ülarande

(84301:001:0043) maa niiskusrežiimi, mille omanike tähtajatud nõusolekud on menetluse käigus lisatud taotlusele.

Kinnistute aadressiga Rande ja Ülarande omanikud on nõus nende kinnistute veerežiimi mõjutava Visela jõe paisutamisega Restu-Madissõ paisjärve normaalpaisutustasemel 77,86 meetrit absoluutkõrguse (EH2000) järgi, veetase paisu betoonseina ülemisest servast 80 cm. Miinimumtase -40 cm normaaltasemest. Nõusolek on antud tähtajatuks perioodiks veeloa taotlemiseks, tingimusega, et Keskkonnaamet arvestab mõlema osapoolle kokkulepet, milleks on:

- 1. Kui Rande Agro OÜ või Kalev Veskus soovib tühistada veekasutusluba, siis selleks annab veekasutusloa valdaja või taotleja (hetkel taotleja ja huvitatud isik Mait Prätz) enda nõusoleku käesoleva kooskõlastusega seda taotleda tingimusteta;*
- 2. Veekasutusloa võõrandamisel tuleb arvestada eelisõigust tasuta võõrandamiseks ja kohustuste üleandmiseks pakkuda käesoleva järvega seotud maa omanikele või piirinaabritele;*
- 3. Käesolev punkt 1 kuni 2 kandub edasi igale uuele omanikule koos veekasutusloaga.*

Loa andja võtab teadmiseks kinnistute aadressiga Rande ja Ülarande omanike kirjalikus nõusolekus toodud tingimusi ning arvestab mõlema osapoolle kokkulepet.

2.2 Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Loa andja teavitas 10.07.2024 kirjaga nr DM-128979-5 menetlusosalisi keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmisest. Antsla Vallavalitsus on 07.08.2024 korralduses nr 2-3/350 märkinud, et keskkonnaloa taotluse teade avaldati Antsla Vallavalitsuse veebilehel 15.07.2024. Avalikustamise käigus arvamusi ega ettepanekuid ei esitatud. Antsla Vallavalitsuse 07.08.2024 istungil toodi välja üksikasjalikum arvamus keskkonnaloa taotluse kohta ning Antsla Vallavalitsus andis korralduse nõustuda keskkonnaloa nr T-KL/1024578-2 taotlusega tingimusel, et hinnatakse keskkonnaloaga lubatud tegevusest tulenevat keskkonnamõju. Loa andja märgib, et keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju; kavandatakse tegevust, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik^[1] (vt ka p 3.1). Muid arvamusi ega ettepanekuid taotluse menetlusse võtmisel ei esitatud

Loa andja teavitas 10.07.2024 avalikkust keskkonnaloa menetluse algatamisest väljaandes Ametlikud Teadaanded. Taotluse avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

KeÜS § 48 lg 2 kohaselt ei panda keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu KeÜS § 48 lg 1 nimetatud korras avalikkusele tutvumiseks välja, kui kavandatud tegevusega kaasnev

keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selleks puudub piisav avalik huvi.

Visela jõe (VEE1009200) paisutamine Restu-Madissõ paisul (PAIS025360) on toimunud pikema aja jooksul. Seega ei põhjustata varasemaga võrreldes kavandatud tegevuse jätkumisel kaasnevat keskkonnahäiringut ja keskkonnariski ning puudub eeldatavalt piisav avalik huvi.

Loa andja teavitas 13.09.2024 keskkonnaloa nr KL-522329 andmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1). Eelnõudele ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

[\[1\]](#) KeHJS § 3 lg 1 p 1 ja 2

2.3 Keskkonnaloa kehtivus

VeeS § 189 lg 1 p 2 kohaselt on vee erikasutuse keskkonnaluba tähtjatu, va kui tegevus on ühekordne.

Kinnistute Jaanuse (14201:001:0023) ja Veski (84301:001:0011) omanike/kaasomanike nõusolekud olid algses taotluses tähtjalised, 30.08.2024 parandustaotluses nr T-KL/1024578-4 esitati nõusolekud tähtjatu keskkonnaloa kohta, seega saab ka keskkonnaloa anda tähtjatuna.

2.4 Antsla valla üldplaneering

Antsla Vallavolikogu 21.08.2024 otsusega nr 15 kehtestati Antsla valla üldplaneering, mille ptk 4.3.7 on mh sätestatud tingimused paisude kasutamiseks ja säilitamiseks:

- Pais peab olema turvaline ja ohutu vältimaks era- või avalikke huvisid kahjustavaid tagajärgi (nt üleujutusi paisu purunemisel, teetammide uhtumist vmt);
- Paisu omanik peab korraldama paisu regulaarse ülevaatuse ning hoolduse.

3. KAALUTLUSED

3.1 Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 lg 1 p 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju.

KeHJS § 11 lg 2 kohaselt vaatab loa andja tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise kohta KeHJS § 6 lg 1 nimetatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemisaja jooksul ning

KeHJS § 6 lg 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemisaja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast KeHJS § 6¹ lg 1 loetletud teabe saamist.

KeHJS § 6 lg 1 alusel ei kuulu kavandatud tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on keskkonnamõjude hindamine kohustuslik. Samuti ei kuulu tegevus KeHJS § 6 lg 2 p 18 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on KeHJS § 6 lg 4 kohaselt kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu". Seega ei ole alust käesoleva korralduse andmisel hinnata keskkonnamõju ega anda keskkonnamõju hindamise algatamiseks vajalikku eelhindangut.

3.2 Kaalutlused keskkonnavalda andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 antav keskkonnavalda nr KL-522329 annab loa taotlejale õiguse Võru maakonnas Antsla vallas Kassi ja Visela külas kinnistutel Kuldijärve (katastritunnus 84301:001:0260) ja Tõnise (katastritunnus 84301:001:1181) Visela jõe (VEE1009200) paisutamiseks Restu-Madissõ paisul (PAIS025360).

Loa andja võttis keskkonnavalda andmise menetluses aluseks haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS), KeÜS, VeeS ja selle alamaktide sätted. HMS § 5 lg-d 2 ja 4 sätestavad haldusmenetluse eesmärgid ning § 6 ja § 38 lg 1 kohustavad haldusorganit välja selgitama asjas tähtsust omavaid asjaolusid. Selleks, et hinnata taotletud tegevuse võimalikku mõju ning vajalike meetmete tagamise võimalikkust, võttis loa andja menetluse läbiviimisel lisaks taotlusele aluseks ka olemasolevad registriandmed ja muud kättesaadavad alusdokumendid.

Keskkonnavalda andmise otsustamisel lähtuti järgmistest dokumentidest:

1. Keskkonnavalda taotlus;
2. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027.
3. II hange. 919 tõkestusrajatise inventariseerimine (Töö nr 0712, <https://www.keskkonnaagentuur.ee/et/eesmargid-tegevused/projektid/tokestusrajatise-inventariseerimine-vooluveekogudel-kalade-3>), edaspidi koondaruanne.

Koondaruande kohaselt (ülevaatus kuupäev: 20.07.2012) oli Restu-Madissõ paisu liigveelaskmeks 4,5 x 5,0 m betoonist kaev-veelase ja kaks betoonitoru DN1000, betoonkonstruktsioonid olid juba 2012 a murenenud. Kaev-veelase on kaetud puitlaudisega ja paigaldatud metallist ohutuspiirded. Varjad ja varjabaasid paiknevad kaev-veelaskme kolmel küljel, varjabaasidesse on paigaldatud veetaseme reguleerimislaudad. Paisu tehniline seisund hinnati koondaruandes rahuldavaks. Paisu ülaveetasemeks mõõdeti koondaruande ülevaatus kuupäeval (20.07.2012) 77,60 m abs (BK 77); paisu hari 78,80 m abs (BK 77), veetasemete vahe 5,10 m. Loa andja viis läbi kohapealse paikvaatluse 27.08.2024. Paikvaatlusel selgus, et paisul ei ole tuvastatav mõõdulatt seega ka hetke normaalpaisutustaseme kõrgus. Paikvaatluse ajal on tuvastatud mitterahuldav paisregulaatori tehniline seisund. Osaliselt on pealislaudis puudu, teenindussilla üks tugipool on müüritisest lahti ja kõigub. Regulaatori juures ei ole hoiatussilti regulaatori ohutusest, takistamata on ligipääs

regulaatorile ja seega tagamata ohutus.

3.3 Paisutustasemed ja veetasemete reguleerimine

Keskkonnaministri 09.10.2019 määruse nr 54 „Veekogu paisutamise, paisu likvideerimise ja veetaseme alandamise täpsustatud nõuded ning ökoloogilise miinimumvooluhulga määramise metoodika“ (edaspidi *määrus nr 54*) § 2 lg 2 kohaselt määratakse paisutamisega seotud kõrgeima, madalaima ja normaalpaisutustaseme absoluutkõrgus keskkonnaloas. Loa taotluse kohaselt on kavandatud normaalpaisutustasemeks (NPT) 77,86 m abs (EH2000), kõrgeimaks paisutustasemeks (KPT) 77,86 m abs (EH2000) ja madalaimaks paisutustasemeks (MPT) 77,46 m abs (EH2000). Eelnevast tulenevalt määratakse keskkonnaloas (NPT) 77,86 m abs (EH2000), (KPT) 77,86 m abs (EH2000) ja (MPT) 77,46 m abs (EH2000).

Kuna veetase paisutusosalal sõltub vooluhulgast ning paisu läbilaskvusest, võib suurveeperioodil või valingvihmade korral lubada lühiaegselt loaga kehtestatud suuremat veetaset kui (NPT) 77,86 m abs. Suurvee ajal peavad paisurajatised tehniliselt võimaldama suurvee läbilaskmise. Veetaseme oluline muutmine on lubatav ka paisu ja paisjärve hoolduse või paisu ehituse ja rekonstrueerimise puhul, teavitades nimetatud tegevustest kirjalikult loa andjat vähemalt 1 kuu enne tegevuse alustamist.

3.4 Veetaseme alandamine

Veetaseme alandamisel tuleb lähtuda määruse nr 54 § 8.

VeeS § 175 lg 2 kohaselt määratakse veetaseme alandamise tingimused veeloas. Keskkonnaamet märgib, et veetaset võib alandada kuni 30 cm ööpäevas, sette ja risu juhtimine paisust allavoolu ei ole lubatud. Veetaseme alandamise protsess tuleb protokollida paisu ülevaatuse lehel. Varjade eemaldamise algusaeg ja ulatus tuleb fikseerida kuupäeva ja kellaajaliselt, teha fotosid ja teavitada loa andjat töödega alustamisest. Kontrollida alanemist päeva jooksul paaritunniste intervallide kaupa ja veenduda, et allavoolu juhitud vesi on endiselt läbipaistev, ei kahjusta vahetult paisust allavoolu jõesängi ning paisu taha ei ole kogunenud risu. Kogunenud risu tuleb eemaldada. Kui vee läbipaistvus on muutunud, tuleb alandamine peatada 24 tunniks, kuna järelikut vesi kannab liigselt kaasa setteosakesi. See tähendab, et järgmist 0,3 m ei või alandada enne, kui on möödunud täiendav 24 tundi alates 0,3 m alandamisest. See laseb jõe veevoolul paisjärves rahuneda ja setteosakestel taas veekogu põhja langeda. Olukord tuleb fikseerida paisu ülevaatuse lehel, vee läbipaistvuse muutumisest teavitada loa andjat e-posti teel. Kui vee läbipaistvus on muutunud ja alandamise ajal on ilmastik väga sajune, tuleb tööd peatada suuremate sadude lõpuni.

Paisjärves veetaseme taastamise protsess tuleb protokollida. Veetaseme tõstmisega alustamisest tuleb kuupäeva ja kellaajaliselt teavitada loa andjat. Tööde kestel peab paisust vahetult allavoolu pidevalt olema tagatud ökoloogiline miinimumvooluhulk või looduslik äravool kui see on väiksem ökoloogilisest miinimumvooluhulgast.

3.5 Seire kohustus ja paisu hooldus

Määruse nr 54 § 3 lg 1 kohaselt määratakse loaga paisu hoolduse nõuded ning tehnilise

seisukorra ülevaatamise sagedus, aeg ja tähtaeg. Paisutamise juhendi[1] (http://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/paisutamisejuhend.pdf) kohaselt jaguneb paisu ohutusjärelvalve vaatlusteks ning aasta või pikemate ajavahemike tagant sooritatavateks ülevaatusteks. Loa andja hinnangul on piisav, kui tagatakse paisu pidev tehniline korrashoid ja hooldus, samuti teostatakse enne ja pärast suurveeperioode paisu ülevaatus (vajadusel ka rohkem), vajadusel likvideeritakse tekkinud muutused ja deformatsioonid ja pais hoitakse puhas veega peale kanduvast risust ja jääst, vältimaks ummistusi, üleujutusi. Paikvaatluse ajal (vt ka p 3.2) on tuvastatud mitterahuldav paisregulaatori tehniline seisud. Osaliselt on pealislaudis puudu, teenindussilla üks tugipool on müüritisest lahti ja kõigub. Regulaatori juures ei ole hoiatussilti regulaatori ohutusest, takistamata on ligipääs regulaatorile ja seega tagamata ohutus. Loa andja märgib, et VeeS § 174 lg 5 p 1 kohaselt on paisu omanik või valdaja kohustatud tagama paisu tehnilise korrashoiu ja vajaduse korral hoolduse.

Määruse nr 54 § 3 lg 2 kohaselt määratakse loaga paisu hoolduse ja tehnilise seisukorra andmete säilitamise aeg ja esitamise sagedus. Loa kehtima hakkamisest tuleb kasutusele võtta paisu ülevaatus leht, mida võib pidada ka elektroonilisel kujul ning mis peab sisaldama regulaarselt uuendatavat teavet paisu tehnilise seisukorra kohta ning teavet paisul tehtud ehitus- ja hooldustööde kohta. Paisu ülevaatus lehe näidis on loa andja kodulehel aadressiga <https://keskkonnaamet.ee/media/3742/download>. Paisu ülevaatus leht tuleb esitada loa andjale üks kord aastas, 10. jaanuariks.

Loa andja on seisukohal, et iga viie aasta tagant tuleb paisu ülevaatuslehele kaasata hüdrotehnikainsener[2] ja selgitada järgnevat: 1) vaadata üle paisu ülevaatus lehed; selgitada, milliseid parandus- ja korrastustöid on sooritatud ja miks neid tehti; 2) viia läbi olemasolevate paisu konstruktsioonide ülevaatus ning teha kindlaks nende toimimisvõime; 3) Kui ülevaatus tulemusel selgub, et on vaja põhjalikumat uuringut (kontrollarvutus, konstruktsioonide ekspertiis, hüdroloogilised ja hüdraulilised arvutused vms), viia läbi audit ja kavandada milliseid hooldus- ja/või remonttöid ja mis ajaks on vaja teha.

Arvestades, et teadaolevalt on koondaruande käigus hinnatud viimati paisu seisukorda ning paikvaatluse põhjal ei ole paisurajatiste seisund ohutu, tuleb loa kehtima hakkamisest alates esmane paisu ülevaatus hüdrotehnikainseneri poolt läbi viia **hiljemalt 01.01.2025**. Paisu ülevaatuslehe kohta vormistada akt, milles määrata remonti vajavate paisu osade tööde teostamise graafik. Paisu ülevaatuslehe akt esitada loa andjale koheselt peale selle valmimist. Peale paisu ülevaatuslehe teostamist ja akti esitamist on loa andjal õigus käesoleva korraldusega antavat keskkonnaluba muuta.

Määruse nr 54 § 4 lg 1 p 1 kohaselt võib loa andja vastavalt vajadusele määrata keskkonnaloas veetaseme ja vooluhulga seire viisi, sageduse ja aja. Arvestades asjaolu, et tegemist on paisuga, mille eesmärk pole regulaarne veetaseme muutmine, ei näe loa andja vajadust pidevaks veetaseme ning äravoolu seireks. Paisu hoolduse ning samuti enne ja pärast suurveeperioode paisu ülevaatusel fikseerida veetaseme näidud mõõtelatilt ja kanda paisu ülevaatuslehele. Paisul tuleb tagada **hiljemalt 01.01.2025** mõõdulati olemasolu, mis tuleb paigaldada erialast pädevust omava isiku juuresolekul (nt geodeet) ning mõõdistusakt esitada loa andjale vahetult peale paigaldamist. Tagada tuleb mõõdulati tulemi õigsus, nähtavus ja vajadusel ligipääs mõõteseadme juurde. Mõõdulatile kanda loaga lubatud paisutustasemed ((NPT, KPT) 77,86 m

abs (EH2000) ja (MPT) 77,46 m abs (EH2000)).

Määruse nr 54 § 4 lg 1 p 3 kohaselt võib loa andja vastavalt vajadusele määrata keskkonnaloas paisutamise tõttu paisu taha tekkiva settekihi paksuse ja pindala seire viisi, sageduse ja aja. Keskkonnaamet märgib, et paisu kontrollimatul avamisel või purunemisel uhutakse osa setteid allavoolu ja selle tagajärjel hävivad lühemaks või pikemaks ajaks kalade elu- ja sigimisaigad paisust allavoolu jäävatel kärestikel ning kiirevoolulistel lõikudel. Paisjärve eutrofeerumisaste iseloomustab paisjärve kogunenud toiteainete hulka ning sellega kaasnevat eeldatavat mõju vee kvaliteedile nii paisjärves kui ka jões allpool paisjärve. Mida eutrofeerunum on paisjärv, seda tõenäolisem on paisjärve negatiivne mõju jõe vee kvaliteedile (hüpkas esinemine, kõrge ammoniumiooni sisaldus vees, vee hapnikusisalduse ja pH suured kõikumised). Inventariseerimise koondaruandes on antud hinnangud paisjärvede seisundile, mille kohaselt on paisjärved nõrgalt eutrofeerunud. Nõrgalt eutrofeerunuks loeti paisjärved, kus domineeris avaveeline osa, hüdro- ja helofüütset veetaimestikku esines kalda äärtes vaid paiguti ning/või kus vetikate õitsemist võis pidada vähetõenäoliseks.

Arvesse võttes, et pole teada Restu-Madissõ paisjärve kogunenud sette mahud, peab **hiljemalt 01.08.2025** viima läbi pädeva eksperdi poolt paisjärve kogunenud sette mahu uuringu ja esitama selle loa andjale. Uuringus tuleb viia läbi sette mahu seire ja tuua välja mahuarvutus (m³) ning anda hinnang sette eemaldamise vajaduse ja aja ning jätkuseire kohta. Settekihi paksuse ja leviku mõõtmised võib läbi viia lihtsal meetodil, näiteks turbapuuriga. Mõõtepunkte peab olema vähemalt 5 tk ühe hektari kohta. Sette paksuse mõõtekohad valib töid teostav ekspert ning mõõtekohtade valimisel tuleb määrata kogu paisjärve ulatuses settemaht ja paiknemine, et hinnata nende eemaldamise vajadust. Setteuuringu tulemused esitatakse soovitatavalt järgnevalt: setete mahu profiil, paisjärve skeem koos punktidega, kus setete paksust mõõdeti, seletuskiri. Töid võib läbi viia ja dokumenteerida isik, kes omab vastavat pädevust või varasemat kogemust antud valdkonnas. Ekspert, kes määrab sette mõõtekohad ja viib läbi mõõtmise peab andma hinnangu selle kohta, millal peaks uuesti setete mahtu mõõtma/hindama. Kui kavandatakse setteuuringu muid meetodeid tuleb see enne loa andjaga kooskõlastada.

3.6 Ökoloogilise miinimumvooluhulga tagamine

Määruse nr 54 § 7 lg 1 kohaselt tuleb ökoloogiline miinimumvooluhulk tagada vesiehitisest allpool looduslikus voolusängis. Keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ kohaselt on Visela jõgi Restu-Madissõ paisust suubumiseni Väikesesse Emajõkke (VEE1009200) kudemis- ja elupaigaks oleva veekogu lõiguks. Kuna paisul käesoleval ajal muud veekasutust ei toimu, tuleb ökoloogiline miinimumvooluhulk tagada vahetult vesiehitisest allpool looduslikus voolusängis.

3.7 Kalade läbipääsu tagamine ja veemajanduskava eesmärgid

Veepoliitika raamdirektiivis kehtestatud tegevusraamistik seab veekaitse põhieesmärgiks kõikide vete (pinnavee, sh rannikuvee, ja põhjavee) hea seisundi saavutamise. Pinnavee kaitse eesmärk on pinnaveekogumite vähemalt hea seisund (VeeS § 32 lg 1). Veekogumi seisundi hindamisel on oluline ka selle hüdro-morfoloogiline seisund. Vooluveekogumite puhul on veemajanduskavas ühe olulisema koormusena välja toodud veekogude pikisuunaline

tõkestamine (paisud). See tähendab, et veekogu hea seisundiklassi saavutamiseks on vajalik tagada veevoolu tõkestamatus ning seega ka kalade läbipääs..

Koondaruande käigus anti Visela jõe Restu-Madissõ paisu lävendis hinnang, et tegemist on liigivaese eurütoopsete liikide piirkonnaga. Selle kalakoosluse rändevajadused sarnanevad liigivaese forellipiirkonna omaga ning koosluses esineb liike, kelle jaoks rändevõimalus on oluline. Sisemaa jõgedes on rändavateks liikideks haug, särg, teib, turb, viidikas, harvem jõforell jt liigid. Restu-Madissõ pais ei jää siirdekalade looduslikule rändeteele.

Kalade läbipääsu mõju Visela jõe kalastiku seisundile hinnati koondaruandes väheoluliseks, läbipääsu mõju teiste veekogude kalastiku seisundile samuti väheoluliseks (koondhinnag 4) kalade läbipääsu rajamise tehnilist teostatavust ei hinnatud. Ettepanekuna rändetingimuste parandamiseks märgiti, et rändetingimuste parandamine pigem pole vajalik.

VeeS § 174 lg 3 kohaselt peab looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaigana määratud veekogule või selle lõigule ehitatud paisul omanik või valdaja tagama kalade läbipääsu nii paisust üles- kui ka allavoolu.. Visela jõgi on Restu-Madissõ paisust suubumiseni Väikesesse Emajõkke (VEE1009200) kudemis- ja elupaigaks oleva veekogu lõigu alguses. VeeS § 174 lg 8 kohaselt on Keskkonnaametil õigus nõuda kalade läbipääsu tagamist VeeS § 174 lg 3 nimetatata veekogudel, arvestades eksperdiarvamust või keskkonnamõju hindamise tulemusi.

Loa andja käsitleb käesoleval juhul eksperdiarvamusena koondaruandes antud hinnangut, mille kohaselt kalade läbipääsu mõju Visela jõe kalastiku seisundile hinnati väheoluliseks, ning rändetingimuste parandamine pigem pole vajalik.

VeeS § 43 lg 1 alusel koostatud Ida-Eesti veemajanduskava [\[3\]](#) 2022-2027 (kinnitatud keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357, edaspidi VMK) järgi on veekogumi Visela_1 (Visela lähtest Visela-Kassi teeni 25107) koondseisund halb, hea seisundi saavutamise eesmärgiks 2027 a. (koondtabelis). VMK meetmetabelis on põhimeetmena ette nähtud vooluveekogu tervendamine, hüdro-morfoloogiliste tingimuste parandamine ja elupaikade taastamine, meetme kirjeldusena on toodud kalade rändetingimuste parandamine ja kalade läbipääsu tagamine ning meetme rakendajaks on märgitud paisu valdaja. Täiendavad rahastuse võimalused meetme rakendamiseks Keskkonnainvesteeringute Keskus (KIK).

VMK kohaselt on tegemist veekogumi Visela_1 tugevasti muudetud veekogumiga (TMV). Mõiste „tugevasti muudetud veekogum“ (TMV) tähendab, et veekogu iseloomus on püsiva inimtegevusega seotud füüsilise muutmise tagajärjel toimunud oluline muutus. Seetõttu ei saa veekogum saavutada head ökoloogilist seisundit ja seisundit pole võimalik inimtegevuse jätkumise tõttu taastada.

TMV töö [\[4\]](#) punkti 2.5.2 „Ökoloogiline seisund“ kohaselt hinnati Visela _1 veekogumi ökoloogiline seisund 2016.a. seire alusel halvaks kalade seisundi tõttu, kuna kalastiku seisund hinnati seirepüügi põhjal halvaks (JKI -0,50). TMV töö kohaselt on ülemjooksul ülekaalukaks surveteguriks kalastiku jaoks seirelõigust 1–2 km allavoolu asuvad Punde ja Restu-Madissõ paisjärved. Paisude ja suurte paisjärvede rajamise tõttu on jõe ülemjooks jäänud isoleerituks ülejäänud Visela jõest. Uhtjärve ja paisjärvede vahele jääb praegu ainult 1 km pikkune jõeline

lõik. TMV töös märgiti, et nii lühikeses isoleeritud lõigus ei ole jõelise püsikalastiku (väikestele vooluveekogudele tüübiomaste kalaliikide) eksisteerimine võimalik.

TMV töös on osundatud plaanitud leevendusmeetmetele veemajanduskava 2022–2027 meetmeprogrammi Lisas 1, mille kohaselt on kogumile planeeritud 5 meetet. Meetmed on suunatud peamiselt ebaseadusliku paisutamise lõpetamisele ning kaladele läbipääsu tagamisele. Samuti on planeeritud VMK meetmeprogrammis vesikonnaülese uuringuga hinnata paisutuse mõju lõheliste elupaiga veerežiimile ja vajadusel määrata tingimused paisutusega kaasnevate mõjude vähendamiseks lõheliste elupaikadele (uuring paisudest kaladele läbipääsu tagamise vajalikkuse selgitamiseks). Nimetatud uuringut pole senini läbi viidud. TMV testi[5] kohaselt on halva ökoloogilise seisundi (ÖSE) põhjuseks kalastik. Paisude ja suurte paisjärvede rajamise tõttu on jõe ülemjooks jäänud isoleerituks ülejäänud Visela jõest, nii lühikeses isoleeritud lõigus ei ole jõelise püsikalastiku (väikestele vooluveekogudele tüübiomaste kalaliikide) eksisteerimine võimalik. TMV töögrupis tehti ettepanek muuta kogumi tüüpi, hinnates seda kalastikuliselt väheoluliseks (KaVo). Loa andja märgib, et hetkel kehtiva keskkonnaministri 16.04.2020. a määruse[6] nr 19 lisa 2 Pinnaveekogumid Ida-Eesti vesikonnas (EE2) kohaselt on Visela_1 veekogum Visela lähtest Visela-Kassi teeni 25107 määratletud V1B - tüüp V1B – heledaveelised ja vähese orgaanilise aine sisaldusega (KHT_{Mn} 90%-ne väärtus alla 25 mgO/l) jõed valgala suurusega 10–100 km², kus püsiva kalakoosluse kujunemine on võimalik.

Eelnevast tulenevalt ei määra loa andja käesoleva korraldusega Restu-Madissõ paisul kalade läbipääsu tagamise nõuet, kalade läbipääsu nõue vaadatakse üle peale hüdro-morfoloogilise uuringu valmimist Visela jõel, mis eeldatavasti valmib 2025 aasta esimeses pooles. Uuringu valmimise järgselt vaatab loa andja keskkonnavalda nõuded ja tingimused üle ja viib vajadusel sisse täiendavad nõuded.

3.8 Haldusakti kõrvaltingimus

KeÜS § 53 lg 1 p 11 kohaselt märgitakse keskkonnavalda seaduses sätestatud juhul muud keskkonnavalda kavandatud kõrvaltingimused.

HMS § 53 lg 1 punkt 2 kohaselt on haldusakti kõrvaltingimuseks muuhulgas haldusakti põhiregulatsiooniga seotud lisakohustus. Lisakohustusena käsitleb loa andja paisjärve kogunenud sette mahu uuringu esitamist ja mõõdulati paigaldamist ning paisu esmase ülevaatuse läbiviimist hüdrotehnikainseneri poolt.

HMS § 53 lg 2 punkt 2 kohaselt võib kõrvaltingimuse kehtestada, kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata või haldusakti andmine tuleb otsustada kaalutlusõiguse kohaselt.

Kuna keskkonnavalda andmine ning selles tingimuste määramine on loa andja kaalutlusotsus, peab loa andja võimalikuks keskkonnavalda muutmist kõrvaltingimustega mille kohaselt tuleb loa omajal:

3.8.1 Viia läbi pädeva eksperdi poolt kogu paisjärve ulatuses kogunenud sette mahu uuring hiljemalt 01.08.2025 ja esitada loa andjale (vt p 3.5). Setteuuringu järgselt võib loa andja

tuginedes KeÜS § 59 lg 1 ja 2 käesolevat korraldust ja keskkonnaluba muuta ning vajadusel seada asjakohaseid tingimusi ja nõudeid.

3.8.2 Paigaldada hiljemalt 01.01.2025 paisregulaatori juurde mõõdulatt, mis tuleb paigaldada erialast pädevust omava isiku juuresolekul (nt geodeet) ning mõõdistusakt esitada loa andjale vahetult peale paigaldamist (vt p 3.5).

3.8.3 Hiljemalt 01.01.2025 läbi viia paisu esmane ülevaatus hüdrotehnikainseneri poolt (vt p 3.5).

3.9. Ärakuulamine

Arvamusi ega vastuväited keskkonnaloa eelnõule ei esitatud.

3.10. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad loa taotlejal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Loa taotleja peab järgima VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalused kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Loa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://keskkonnaamet.ee/keskkonnakasutus-keskkonnatasu/keskkonnakaitseluba/loa-omaja-meelespea#vee-erikasutus>.

3.11. Muud olulised nõuded

KeÜS § 62 lg 2 p 2 kohaselt tunnistab loa andja keskkonnaloa kehtetuks, kui loa omaja ei täida loaga või õigusaktiga sätestatud nõudeid ja loa kehtetuks tunnistamist nõuab oluline avalik huvi või loa omajat on sellise rikkumise eest karistatud. Samuti võib loa andja tunnistada KeÜS § 62 lg 2 p 3 alusel keskkonnaloa kehtetuks, kui loa omaja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutaksid keskkonnaloa andmise otsustamist. Loa andja võib loa kehtetuks tunnistada ka KeÜS § 62 lg 2 p 1 kohaselt KeÜS §-s 59 sätestatud alustel, kui avalikku või kolmanda isiku huvi ei ole võimalik tõhusalt kaitsta loa muutmisega.

3.12. Haldusakti andmisest teavitamine

KeÜS § 58 lg 3 kohaselt tehakse keskkonnaluba teatavaks teate avaldamisega väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui keskkonnaloa taotluse menetlusele ei kohaldatud avatud menetluse sätteid või kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ja selle vastu puudub piisav avalik huvi. Loa andja hinnangul kavandatud tegevusega võimalik kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk nii väike, et selleks puudub piisav avalik huvi ning teadet loa andmisest kohalikus või maakondlikus ajalehes ei avaldata (vt p 2.3).

KeÜS § 58 lg 1 kohaselt toimetatakse keskkonnaluba või keskkonnaloa andmisest keeldumise otsus loa taotlejale ja teistele isikutele, kelle õigusi keskkonnaluba või selle andmisest

keeldumise otsus piirab, kätte vastavalt HMS §-dele 25–30 ja 32 postiga, keskkonnanaloo andja poolt või elektrooniliselt.

Loa andja toimetab keskkonnanaloo menetlusosalistele elektrooniliselt.

[1] AS Maves 2008

[2] diplomeeritud hüdrotehnikainsener, tase 7 või volitatud hüdrotehnikainsener tase 8, <https://www.kutseregister.ee>

[3] <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-10/Ida-Eesti%20vesikonna%20veemajanduskava%202022-2027.pdf>

[4] <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-10/Tugevasti%20muudetud%20veekogumite%20m%C3%A4%C3%A4ramine%20Lisa%202022%20Eesti%20vesikond.pdf>

[5] Tugevasti muudetud veekogumite määramine Lisa 2 Ida-Eesti vesikond (C.1) saadaval: <https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2022-10/Tugevasti%20muudetud%20veekogumite%20m%C3%A4%C3%A4ramine%20Lisa%202022%20Eesti%20vesikond.pdf>

[6] „Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused“

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Emma Krikova
juhtivspetsialist
veeosakond

Lisa: Keskkonnaluba

Teadmiseks: ADRIAN PIOTR KALLAS-BIENIECKI, Ahto Kallas, AIVE RÄMMANN, ALEKSANDER TÖNNISSON, Antsla Vallavalitsus, ANU REBANE, ARVED SOOVIK, ARVI RÄMMANN, ERIK JÕEVEER, IIRIS-MARIE ÜMARIK, IRINA PÄHKEL, JANIKA SCARLET LAAGUS, KADRI TÖNNISSON, KALEV VESKUS, KRISTINA KALLAS, LIISE ALEKSEJEVA, Management OÜ, MARIS REBANE, PIRET TAMME, RAIMO KORNEL, RAINAR LAAGUS, RAIT TAMME, RANDE AGRO OÜ, RIHO FRIEDRICHS, Taivo Niitvägi, Transpordiamet, TÕNIS VIKHOLM, TÕNU REBANE, URMAS REBANE

Meelis Järvemägi
vanemspetsialist
veeosakond